

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА
ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ**

НАКАЗ

13.06.2023 № 489

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 липня 2023 року
за № 1271/40327

**Про затвердження Правил компостування біовідходів їх
утворювачами на присадибних, дачних і садових
ділянках**

Відповідно до [пункту 11](#) частини першої статті 22, [пункту 2](#) частини першої статті 31 Закону України «Про управління відходами», [пункту 8](#) Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 року № 460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 року № 1400), **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити [Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках](#), що додаються.
2. Департаменту комунальних послуг (Н. Хоцянівській) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
3. Сектору зовнішніх комунікацій забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра О. Бутенка.

**Віце-прем'єр-міністр
з відновлення України -
Міністр**

О. Кубраков

ПОГОДЖЕНО:

Перший заступник Міністра аграрної
політики та продовольства України

Т. Висоцький

Перший заступник Міністра захисту
довкілля та природних ресурсів України

О. Краснолуцький

Міністр охорони здоров'я України

В. Ляшко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства розвитку
громад, територій
та інфраструктури України
13 червня 2023 року № 489

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 липня 2023 року
за № 1271/40327

ПРАВИЛА

компостування біовідходів їх утворювачами на

присадибних, дачних і садових ділянках

1. Ці Правила визначають умови та вимоги до компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках.

2. Вимоги цих Правил не поширюються на промислове виробництво компосту спеціалізованими підприємствами.

3. У цих Правилах терміни вживаються в такому значенні:

біологічне розкладання - розкладання матеріалів природного походження шляхом біологічної активності мікроорганізмів та ферментів, що призводить до значної зміни хімічної структури матеріалу;

вермікомпостування - процес одержання органічного добрива (біогумусу) шляхом біологічного розкладання органічного субстрату і переробки його особливими видами черв'яків (червоний каліфорнійський гібрид тощо);

гігієнізація - процес дозрівання компосту, коли внаслідок хімічних реакцій біологічне розкладання при інтенсивній діяльності мікроорганізмів та розігрівання компосту до температур вище 55 °С відбувається знищення бактерій, цист і яєць гельмінтів, забруднень фекального походження, спор фітопатогенних грибів і насіння бур'янів, в результаті чого утворюється епідеміологічно та санітарно чистий продукт;

гуміфікація - процес мікробіологічного перетворення рослинних та тваринних тканин і продуктів життєдіяльності мікроорганізмів в гумусові речовини;

добавки - природні (ідентичні природним) або штучно синтезовані речовини, які додають у компост для його стабілізації, дозрівання, оптимізації процесу компостування та поліпшення екологічних характеристик;

дозрівання - завершення процесу компостування, при якому компост набуває однорідної структури і кольору ґрунту;

компост - багате гумусом добриво, отримане в результаті компостування, яке збагачує ґрунт поживними речовинами та посилює активність мікроорганізмів для живлення рослин і сільськогосподарських культур;

компостування - процес аеробного (з доступом кисню) або анаеробного (без доступу кисню), екзотермічного, біологічного розкладання біовідходів з метою отримання компосту;

компостер - земляна яма, дерев'яна, пластикова, металева ємність певного об'єму, яка призначена для вироблення компосту в домашніх умовах.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про управління відходами» та «Про благоустрій населених пунктів».

4. Компост використовується для вирощування садових та сільськогосподарських культур (квітів, дерев, кущових рослин, газонів, розсади тощо), їх укорінювання, щорічної підкормки, а також як компонент для приготування субстратів та ґрунтосумішей для теплиць.

Норми компосту для поліпшення якості ґрунтів та їх підживлення наведені у [додатку 1](#) до цих Правил.

5. Утворювачі біовідходів самостійно організовують їх компостування на присадибних, дачних і садових ділянках з метою отримання компосту та його використання для власних потреб або передавати їх на пункти компостування.

Пункти компостування утворюються за рішенням керівних органів дачних або садівничих кооперативів (товариств) з метою організації централізованого компостування біовідходів, що утворилися на загальних територіях таких кооперативів (товариств) з метою отримання компосту та його використання для благоустрою їх територій.

6. Пункти компостування, утворені керівними органами дачних або садівничих кооперативів (товариств) мають відповідати вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища та про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

7. Місце розташування компостера на присадибній ділянці та відстань від нього до житлового будинку визначає власник цієї ділянки з дотриманням правил добросусідства, здійснення заходів щодо запобігання утворенню пилу, розповсюдженню запаху та фільтрату. Оптимальним місцем для розташування компостера вважається добре провітрюваний майданчик в півтіні.

На території садибної забудови, дачних і садових ділянках відстань від компостера до меж присадибних ділянок зі сторони вулиць має складати не менше 1 м.

Компостери на території присадибної ділянки мають бути віддалені від індивідуальних колодязів і каптажів джерел на відстань не менше 5 м, при цьому відстань від компостерів до громадських колодязів і каптажів джерел має бути не менше 50 м.

8. Норми компостування біовідходи наведено у [додатку 2](#) до цих Правил.

9. Неорганічні відходи (скло, пластик, метал, недопалки, ватні диски, гігієнічні палички тощо), хімічні речовини (фарба, розчинники тощо), залишки м'яса, риби та кісток, молочні та кисломолочні продукти, сир, хлібобулочні вироби та печиво, олія, жир, фекалії тварин і наповнювачі для туалетів не використовуються для компостування.

10. Для забезпечення кращої циркуляції кисню перший прошарок компостера повинен складатися із гілок дерев (кущів), піску тощо.

Біовідходи укладаються тонкими шарами (до 5 см) і періодично перемішуються з метою запобігання ущільненню компосту, вирівнювання вмісту вологи, насичення компосту киснем та активізації діяльності мікроорганізмів.

11. Для виробництва високоякісного компосту необхідно дотримуватися температурних показників за такими процесами:

гігієнізація > 55 °С;

гуміфікація 45-55 °С;

дозрівання 35-40 °С.

12. З метою стабілізації та оптимізації процесу компостування, дозрівання компосту та поліпшення його екологічних характеристик необхідно додавати такі добавки: зола, пісок, вапняковий порошок, бентоніт (глину), суху суміш (гілки дерев (кущів), суха трава, листя тощо), ензими, емульгатори.

Добавки вносяться на початку або в процесі компостування максимальним обсягом 10-15 % від маси біовідходів.

13. Вермікомпостування організовується шляхом підселення до компостера особливих видів черв'яків (червоний каліфорнійський гібрид тощо), які використовуються як біологічні агенти для виробництва біогумусу.

14. Строки отримання компосту становлять від 12 до 24 місяців в залежності від способу компостування (аеробний чи анаеробний) і вихідних компонентів/матеріалів. Процес вермікомпостування становить 4 місяці.

15. При здійсненні компостування необхідно дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, пожежної, а також законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

**Директор Департаменту
комунальних послуг**

Н. Хоцянівська

Додаток 1
до Правил компостування
біовідходів їх утворювачами
на присадибних, дачних
і садових ділянках
(абзац другий пункту 4)

НОРМИ

компосту для поліпшення якості ґрунтів та їх підживлення

1. Норми компосту для поліпшення якості ґрунтів:

Кущів, плодових дерев	2-4 кг на рослину
Зернових, бобових культур	3,5 - кг/м ²
Овочі, ягоди	0,2-0,3 кг/на рослину
Газонів, трави	3,5-5 кг/м ²
Просапних культур	5-10 кг/м ²
Приготування поживних субстратів для розсади або теплиць	0,2-0,3 кг компосту на 1 кг ґрунту

2. Норми компосту для підживлення ґрунтів:

Кімнатних рослини	1 столова ложка на 1 літр ґрунту
Плодових дерев	3-4 кг/м ² пристовбурового кола
Плодово-ягідних кущів	1,5-2,5 кг під кущ
Декоративних кущів	0,2-0,4 кг під кущ
Газонів	0,15-0,3 кг/м ²

Додаток 2
до Правил компостування
біовідходів їх утворювачами
на присадибних, дачних
і садових ділянках
(пункт 8)

НОРМИ компостування біовідходів

Змішані органічні відходи

Скошена трава, листя, сіно, солома,

Рослинні відходи, квіти

Деревна кора, деревина, обрізки дерев і кущів, відходи від оброблення деревини (тирса, стружка тощо), які не були оброблені хімічними речовинами

Крупи, фрукти та фруктові соки, овочі, варення

Листя чаю, гуща та зерна кави, харчові спеції

Прострочені продукти харчування (продукти рослинного походження)

Харчові відходи (окремо зібрані біовідходи)

Корм для тварин

Насіння, відходи від олійних культур (осад від миття, очищення, луцення, центрифугування тощо), ячменю, хмелю, які не були оброблені біологічними або хімічними реагентами

Ціле та подрібнене зерно

Підводні рослини, водорості

Паперова та картонна упаковки для продуктів харчування та кормів для тварин

Про затвердження Правил компостування
біовідходів їх утворювачами на присадибних,
дачних і садових ділянках
Наказ; Мінінфраструктури, розв. громад від 13.06.2023 № 489
Прийняття від **13.06.2023**
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/z1271-23>

Законодавство України
станом на 08.09.2025
чинний

z1271-23

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 01.09.2023 — 2023 р., № 73, стор. 106, стаття 4198, код акта 119720/2023